

**WYNIKI BADANIA ILOŚCIOWEGO QIS W SEKTORZE
UBEZPIECZEŃ ZA ROK 2013**

**URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
WARSZAWA, 8 GRUDNIA 2014**

Autorzy:

Mariusz Smętek (DMR)

Grzegorz Szymański (DMR)

Agnieszka Groniowska (DMR)

Daria Ringwelska-Ładak (DMR)

Małgorzata Wrzos-Bura (DMR)

Piotr Pałka (DMR)

Marek Szała (DMR)

Jolanta Frączkowska (DNU)

Słowa kluczowe: zakład ubezpieczeń, zakład reasekuracji, Wypłacalność II, ryzyko, aktywa, zobowiązania, rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, dopuszczone środki własne, formuła standardowa, kapitałowy wymóg wypłacalności SCR, minimalny wymóg kapitałowy MCR

SYNTEZA

W okresie od 8 września do 7 listopada 2014 r. UKNF przeprowadził wśród krajowych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji trzecie obowiązkowe badanie ilościowe (badanie QIS2014). Wyniki badania są istotne, zarówno dla zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji, jak i organu nadzoru, ze względu na fakt, że było ono przeprowadzane na niewiele ponad rok przed wejściem w życie systemu Wyłatalność II.

Głównymi celami badania ilościowego były:

- analiza poziomu wyłatalności poszczególnych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji,
- ocena stopnia przygotowania zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji do prowadzenia działalności wg zasad Wyłatalność II w zakresie wymogów ilościowych.

Badanie ilościowe QIS2014 zostało wykonane przez 57 krajowych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji według stanu na 31 grudnia 2013 r. Podstawowe wyniki finansowe dla ogółu zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji przedstawiają się następująco:

- wartość aktywów wyznaczonych zgodnie z zasadami systemu Wyłatalność II, w porównaniu do aktywów wyznaczonych zgodnie z obecnie obowiązującymi zasadami, wzrosła o 3,6%,
- wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto wyznaczonych zgodnie z zasadami systemu Wyłatalność II, w porównaniu do rezerw wyznaczonych zgodnie z obecnie obowiązującymi zasadami, spadła o 27,6%,
- wartość dopuszczonych środków własnych na pokrycie kapitałowego wymogu wyłatalności (SCR) ustalonych zgodnie z zasadami wyceny aktywów i zobowiązań w systemie Wyłatalność II, była wyższa niż wartość środków własnych ustalona zgodnie z obecnie obowiązującymi zasadami o 105,4%,
- wymóg kapitałowy wg systemu Wyłatalność II był wyższy od obecnego wymogu kapitałowego o 167,3%,
- zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji, które nie posiadały dopuszczonych środków własnych na pokrycie wymogu SCR lub nie posiadały dopuszczonych podstawowych środków własnych na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego (MCR), stanowiły 2,8% sektora ubezpieczeń mierzonego wartością aktywów.

Wyniki przeprowadzonego przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji badania ilościowego QIS2014 wskazały UKNF obszary będące źródłem największych problemów dla krajowego rynku ubezpieczeń. Mając na uwadze powyższe, organ nadzoru zamierza jeszcze bardziej zaangażować się w przygotowanie zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji do Wyłatalności II, aby mogły od 1 stycznia 2016¹ r. spełnić wymogi kapitałowe określone w dyrektywie Wyłatalność II.

---

¹ Część obowiązków i uprawnień wynikających z dyrektywy Wyłatalność II (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/51/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r.), zgodnie z art. 308a, ust. 1 dyrektywy Wyłatalność II, powinna obowiązywać od 1 kwietnia 2015 r., a część od 1 lipca 2015 r. – dotyczy to w szczególności możliwości podejmowania przez organy nadzoru określonych decyzji w stosunku do nadzorowanych podmiotów, m.in. decyzji o wyrażeniu zgody na stosowanie modelu wewnętrznego, parametrów specyficznych do obliczania kapitałowego wymogu wyłatalności, korekty dopasowującej, środków przejściowych dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz stóp procentowych wolnych od ryzyka. Pozostałe wymogi dyrektywy Wyłatalność II będą miały zastosowanie od 1 stycznia 2016 r., zgodnie z art. 1 tzw. dyrektywy Quick-Fix II (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/58/UE z dnia 11 grudnia 2013 r.).

SPIS TREŚCI

SYNTEZA.....	3
SPIS TREŚCI	4
1. ORGANIZACJA BADANIA	5
2. PODSTAWOWE WYNIKI BADANIA.....	6
2.1 AKTYWA.....	6
2.2 ZOBOWIĄZANIA.....	8
2.2.1 REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE	8
2.2.2 ZOBOWIĄZANIA INNE NIŻ REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE.....	9
2.3 ŚRODKI WŁASNE	10
2.4 WYMOGI KAPITAŁOWE.....	11
2.5 WYPŁACALNOŚĆ	15
SPIS WYKRESÓW	16
SPIS TABEL	17

1. Organizacja badania

Wprowadzenie w 2012 roku przez UKNF obowiązku przeprowadzania badań ilościowych przez krajowe zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji jest realizacją jednego z zadań UKNF, mających na celu przygotowanie organu nadzoru i wsparcie przygotowań zakładów do funkcjonowania w systemie Wypłacalność II.

Pierwsze badanie ilościowe QIS2012 zostało zrealizowane, wśród krajowych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji, w terminie od początku września 2012 r. do 17 października 2012 r. Po badaniu QIS2012 UKNF organizował cykl tematycznych spotkań z zakładami, których celem było wypracowanie dla rynku polskiego spójnej interpretacji projektów regulacji dotyczących wymogów ilościowych systemu Wypłacalność II.

Kolejne obowiązkowe badanie ilościowe QIS2013 przeprowadzono w terminie wrzesień-październik 2013 r. Specyfikacja techniczna badania QIS2013 została przygotowana na podstawie specyfikacji z poprzedniego badania, z uwzględnieniem wypracowanych z rynkiem dodatkowych wytycznych/zasad, w ramach organizowanych przez UKNF spotkań tematycznych po badaniu QIS2012. W związku z otrzymanymi komentarzami do wyników badania QIS2013, UKNF kontynuował, od lutego 2014 r., spotkania z przedstawicielami zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji. UKNF przeprowadził trzy spotkania z przedstawicielami zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji, podczas których zaprezentowano następujące zagadnienia:

Tabela 1. Spotkania z zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji po badaniu QIS2013

Lp	Zagadnienia omawiane podczas spotkania	Data spotkania
1	<ul style="list-style-type: none"> • Wyniki badania ilościowego QIS2013 • Zasada oparta na ocenie ze względu na pierwotne ryzyko • Składka przypisana brutto • Przyszłe raty składek – ujmowanie w bilansie i wymogu kapitałowym • Błędy w obliczaniu i raportowaniu wyników badania QIS2013 	05.02.2014
2	<ul style="list-style-type: none"> • Składka zarobiona • Korekta z tytułu zdolności odroczonej podatków do pokrywania strat • Udziały w jednostkach podporządkowanych • Wykazywanie depozytów oraz środków pieniężnych w bilansie • Wytyczne EIOPA dla ryzyka rynkowego w zakresie depozytów bankowych • Wypełnianie arkusza Assets-D4 • Odpowiedzi na pytania zakładów po badaniu QIS2013 (I blok) 	04.03.2014
3	<ul style="list-style-type: none"> • Odpowiedzi na pytania zakładów po badaniu QIS2013 (II blok) • Projekt aktu delegowanego (wersja z marca 2014 r.) • Wycena i prezentacja aktywów i zobowiązań innych niż RTU na potrzeby bilansu Wypłacalność II 	23.04.2014

Uwzględniając ustalenia z ww. spotkań, UKNF przygotował i przekazał w maju 2014 r. krajowym zakładom ubezpieczeń i zakładom reasekuracji aneks do specyfikacji technicznej (specyfikacji przygotowanej przez EIOPA) dotyczącej zasad wyceny i wyznaczania wymogów kapitałowych w okresie przygotowawczym do Wypłacalności II. Ponadto, UKNF dokonał tłumaczenia na język polski specyfikacji technicznej EIOPA, w celu wykorzystania jej przez krajowe zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji do przeprowadzenia badania ilościowego QIS2014 oraz przygotowania sprawozdań finansowych zgodnie z wytycznymi EIOPA w okresie przygotowawczym do Wypłacalności II.

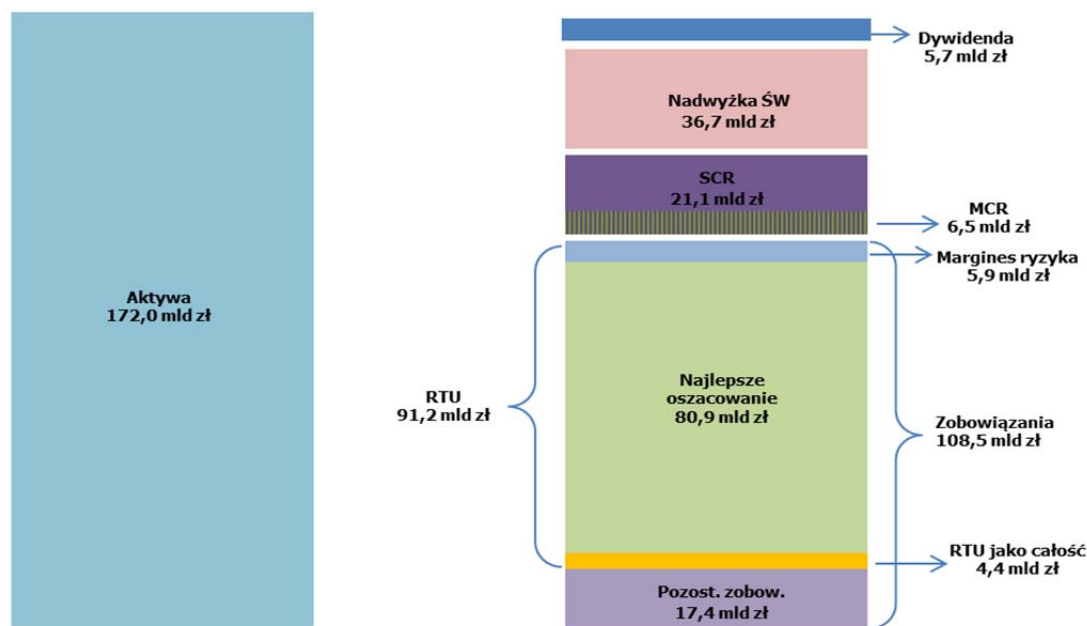
Specyfikacja techniczna badania QIS2014, w porównaniu z poprzednimi badaniami, obejmowała zagadnienia z dyrektywy Wypłacalność II dotyczące stopy procentowej wolnej od ryzyka oraz rozwiązania obowiązujące w okresie przejściowym. Specyfikacja zawierała także specyficzne rozwiązania dla towarzystw ubezpieczeń wzajemnych (TUW) zmierzające do tego, aby wymogi systemu Wypłacalność II mogły być przez TUW stosowane w sposób lepiej oddający ich profil ryzyka oraz lepiej odzwierciedlały zasady wzajemności w wymogach ilościowych i jakościowych systemu Wypłacalność II.

2. Podstawowe wyniki badania

Niniejszy rozdział przedstawia najważniejsze informacje finansowe sektora ubezpieczeń w zakresie aktywów, zobowiązań, środków własnych, wymogów kapitałowych wg stanu na 31 grudnia 2013 r., wyznaczonych zgodnie z zasadami Wyłącalność II, a także informacje o wyłącalności poszczególnych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji.

Przy analizie poszczególnych danych finansowych sektora ubezpieczeń zostały uwzględnione wartości pozycji finansowych wyznaczonych zgodnie z regulacjami zawartymi w projekcie aktu delegowanego z 10.10.2014 r.² dot. m.in. traktowania kosztów akwizycji w ryzyku operacyjnym oraz obliczania miary ryzyka w ryzyku składki i rezerw w formule standardowej kapitałowego wymogu wyłącalności SCR.

Rysunek 1. Schemat pozycji finansowych sektora ubezpieczeń wg Wyłącalność II*

*Nadwyżka ŚW – oznacza nadwyżkę odpowiednich, dopuszczonych środków własnych ponad wymóg kapitałowy, RTU – rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto.

2.1 AKTYWA

Dokonując porównania zmian zagregowanej wartości aktywów sektora ubezpieczeń, wyliczonych przy zastosowaniu metod wyceny stosowanych w systemie Wyłącalność II z aktywami ustalonymi wg zasad wyceny obowiązujących na koniec 2013 r., należy wskazać, iż nastąpił wzrost wartości aktywów o 3,6%, tj. o kwotę 5,9 mld zł. Warto zauważyć, iż zakłady ubezpieczeń/reasekuracji działu II odnotowały wzrost wartości aktywów – o 11,7% (o 7,5 mld zł), podczas gdy zakłady ubezpieczeń działu I wykazały niewielki spadek wartości aktywów – o 1,6% (o 1,6 mld zł).

W perspektywie dwóch lat dla całego sektora ubezpieczeń utrzymuje się w miarę stała relacja wartości aktywów, wyznaczonych zgodnie z zasadami wyceny dla Wyłącalność II w stosunku do wartości aktywów ustalonych wg obecnych zasad wyceny, wynosząca ok. 4-5%. Warto wskazać, iż w badaniu ilościowym QIS2013 przeprowadzonym w ubiegłym roku (wg stanu na koniec 2012 r.), zarówno w zakładach ubezpieczeń działu I, jak i w zakładach ubezpieczeń/reasekuracji działu II wystąpił wzrost wartości aktywów. Natomiast w badaniu QIS2012 (wg stanu na koniec 2011 r.) wystąpiły podobne relacje wartości aktywów w działach ubezpieczeń (i na porównywalnym poziomie), jak w obecnym badaniu.

²http://ec.europa.eu/internal_market/insurance/docs/solvency/solvency2/delegated/141010-delegated-act-solvency-2_pl.pdf#implementing_measures

Tabela 2. Wartość aktywów zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji

Wyszczególnienie	Badanie ilościowe QIS2014 [tys. zł]	Dane statutowe wg stanu na 31.12.2013 [tys. zł]	Zmiana QIS2014/dane statutowe na 31.12.2013	Zmiana QIS2013/dane statutowe na 31.12.2012	Zmiana QIS2012/dane statutowe na 31.12.2011
Dział I	99 751 463	101 365 697	-1,6%	0,9%	-1,8%
Dział II	72 225 151	64 678 165	11,7%	12,3%	13,1%
Ogółem	171 976 614	166 043 861	3,6%	5,3%	3,9%

Do podstawowych przyczyn zmian w wartości i strukturze aktywów należy zaliczyć zmiany wynikające z odmiennych zasad wyceny stosowanych obecnie przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji, w porównaniu z zasadami wyceny wynikającymi z systemu Wypłacalność II. Dodatkowym elementem, na który należy zwrócić uwagę, jest kwestia zmian w zakresie struktury aktywów, wynikająca z dokonanej reklasyfikacji aktywów pomiędzy poszczególnymi pozycjami.

Zmiana zasad wyceny przyczyniła się do zmian w zakresie wartości (obniżenia bądź wzrostu wartości różnorodnych składników aktywów, np. lokat w jednostkach podporządkowanych, dłużnych papierów wartościowych), wykazywania pozycji w wartości 0 zł (np. wartości firmy, wartości aktywowanych kosztów akwizycji, części wartości niematerialnych i prawnych).

Główną przyczyną wzrostu wartości aktywów było znaczne zwiększenie wartości jednostek powiązanych, co wynika wprost ze zmiany dotychczasowej metody wyceny na skorygowaną metodę praw własności (nastąpił wzrost wartości lokat w jednostkach podporządkowanych o 9,2 mld zł, tj. o 102,1%).

Ponadto, należy zwrócić uwagę, iż w wyniku zmian zasad wyceny, nastąpiła również zmiana wartości kluczowej pozycji lokat, tj. dłużnych papierów wartościowych. Wartość dłużnych papierów wartościowych wykazanych przez cały rynek ubezpieczeń wzrosła o kwotę 3,3 mld zł, tj. o 6,2%, przy czym dominujący wpływ miała zmiana wykazana przez zakłady ubezpieczeń na życie (ok. 2,2 mld zł z kwoty 3,3 mld zł).

Zgodnie z zasadami wyceny wg zasad Wypłacalność II, z bilansu statutowego nie rozpoznano jako aktywów: aktywowanych kosztów akwizycji w kwocie 7,7 mld zł, wartości firmy w kwocie 0,1 mld zł; a z wartości niematerialnych i prawnych w kwocie 763 mln zł w bilansie Wypłacalność II wykazano jedynie 17 mln zł.

Kolejnym istotnym elementem jest zmiana poziomu należności z tytułu ubezpieczeń, których wartość dla całego sektora obniżyła się o 2,8 mld zł, tj. o 51,1%. Przyczyną tej sytuacji była zmiana zasad rozpoznawania składki w ubezpieczeniach majątkowych (raty składek wymagalne po dniu bilansowym należy rozpoznać jako przyszłe wpływy w ramach rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, a nie jako należności z tytułu ubezpieczeń) i to właśnie dane wykazane przez zakłady ubezpieczeń działu II zdominowały (w 98,1%) wartość wykazanego spadku ww. należności.

Przykładem reklasyfikacji pomiędzy obecnie istniejącymi pozycjami sprawozdania są lokaty terminowe w instytucjach finansowych oraz środki pieniężne i ich ekwiwalenty. Analiza danych całego sektora ubezpieczeń wykazała, iż w aktywach wyznaczonych zgodnie z zasadami systemu Wypłacalność II, w porównaniu z danym zawartymi w sprawozdaniach finansowych wg stanu na koniec 2013 r. nastąpił istotny wzrost wartości środków pieniężnych i ich ekwiwalentów o kwotę 1,39 mld zł (o 179,4%), przy równoczesnym spadku wartości lokat terminowych w instytucjach kredytowych o kwotę 1,72 mld zł (o 21,5%). Z wyjaśnień zakładów wynika, iż powyższe lokaty terminowe stanowiły lokaty do 3 miesięcy, w związku z tym, uwzględniając zasady wyceny zgodnie z systemem Wypłacalność II, lokaty te powinny być zaklasyfikowane do środków pieniężnych.

Na wzrost wartości sumy bilansowej wpłynęła również prezentacja udziału reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych. Obecnie pozycja ta jest wykazywana po stronie pasywów ze znakiem ujemnym, tj. pomniejsza sumę bilansową i jednocześnie koryguje wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Natomiast zgodnie z zasadami Wypłacalność II udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych jest wykazywany w aktywach (dla zdecydowanej większości zakładów w wartościach dodatnich) jako kwoty należne z umów reasekuracji (biernej). Dodatkowo, zmiana sposobu wyliczania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych miała również istotny wpływ na wartość rozliczeń z tytułu reasekuracji. W szczególności należy zwrócić uwagę na zmianę wartości udziału reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych, gdzie w przypadku całego sektora wartość obniżyła się o 2,2 mld zł, co stanowiło spadek o 33,1% (spadek wyższy

o 5,5 p.p. niż spadek wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych), w tym głównie z powodu zmian wykazanych przez zakłady ubezpieczeń działu II.

Z dodatkowych zmian wartości pozycji aktywów warto zwrócić uwagę na wzrost wartości nieruchomości, maszyn i urządzeń o 0,40 mld zł (tj. o 24,6%), wzrost pożyczek o 0,31 mld zł (tj. o 6,8%) oraz wzrost aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego o 0,30 mld zł (tj. o 43,7%).

W strukturze aktywów, ustalonych zgodnie z zasadami systemu Wyłączalność II, główną pozycję stanowiły lokaty, stanowiące 60,4% sumy aktywów (z czego obligacje stanowiły 32,7%, fundusze inwestycyjne stanowiły 12,4% oraz lokaty w jednostkach podporządkowanych wynosiły 10,6%) oraz aktywa dla ubezpieczeń związanych z wartością indeksu i ubezpieczeń związanych z UFK, których udział w aktywach ogółem wyniósł 28,6%.

2.2 ZOBOWIĄZANIA

Wartość zobowiązań sektora ubezpieczeń, wyznaczonych zgodnie z zasadami Wyłączalności II, w porównaniu do wartości zobowiązań ustalonych wg zasad wyceny obowiązujących na koniec 2013 r. obniżyła się o 22,2%, tj. o kwotę 31,0 mld zł. Spadek wartości zobowiązań wykazały zarówno zakłady ubezpieczeń na życie (o 21,7%, tj. o 19,4 mld zł), jak również zakłady ubezpieczeń/reasekuracji działu II (o 23,2%, tj. o 11,7 mld zł).

W poprzednich 2 badaniach ilościowych odnotowano zbliżone relacje zmian wartości zobowiązań, wyznaczonych zgodnie z zasadami Wyłączalność II w stosunku do zobowiązań ustalonych wg obecnych zasad, zarówno w odniesieniu do wartości wykazanej ogółem przez sektor ubezpieczeń, jak i w poszczególnych działach ubezpieczeń.

Tabela 3. Wartość zobowiązań zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji

Wyszczególnienie	Badanie ilościowe QIS2014 [tys. zł]	Dane statutowe wg stanu na 31.12.2013 [tys. zł]	Zmiana QIS2014/dane statutowe na 31.12.2013	Zmiana QIS2013/dane statutowe na 31.12.2012	Zmiana QIS2012/dane statutowe na 31.12.2011
Dział I	69 967 301	89 356 448	-21,7%	-19,2%	-24,2%
Dział II	38 575 758	50 236 443	-23,2%	-20,9%	-18,2%
Ogółem	108 543 059	139 592 891	-22,2%	-19,8%	-22,1%

Analizując strukturę zobowiązań, ustalonych zgodnie z zasadami Wyłączalność II wg stanu na koniec 2013 r., należy wskazać, iż głównym ich składnikiem są rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, które osiągnęły 84,0% udział. Wśród zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, największy udział w wartości zobowiązań miały: rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego (6,5%), zobowiązania z tytułu ubezpieczeń (2,0%) oraz zobowiązania z tytułu depozytów od reasekuratorów (1,5%).

2.2.1 REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE

Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto, wyznaczonych zgodnie z zasadami Wyłączalności II, w porównaniu do wartości rezerw ustalonych wg obecnych zasad zmalała o 27,3%.

Tabela 4. Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji

Wyszczególnienie	Badanie ilościowe QIS2014 [tys. zł]	Dane statutowe wg stanu na 31.12.2013 [tys. zł]	Zmiana QIS2014/dane statutowe na 31.12.2013	Zmiana QIS2013/dane statutowe na 31.12.2012	Zmiana QIS2012/dane statutowe na 31.12.2011
Dział I	60 854 862	83 731 141	-27,3%	-26,5%	-30,7%
Dział II	30 326 629	42 139 436	-28,0%	-24,0%	-21,2%
Ogółem	91 181 491	125 870 577	-27,6%	-25,6%	-27,5%

Spadek rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w badaniu QIS2014 jest zbliżony do zmiany rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w poprzednim badaniu QIS2013, gdy rezerwy te spadły o 25,6% dla ogółu zakładów ubezpieczeń, przy czym w dziale I o 26,5%, a w dziale II o 24,0%.

Spadek rezerw zarówno w dziale I, jak i dziale II jest jednak zróżnicowany w poszczególnych grupach ubezpieczeń. W dziale I w zakresie umów ubezpieczeń na życie opartych o indeksy

lub z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (z uwzględnieniem przeniesienia części umów opartych o indeksy z grupy 1 do grupy 3) spadek wyniósł 13,9% w stosunku do rezerw ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający. Natomiast rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto zakładów ubezpieczeń na życie w zakresie pozostałych umów ubezpieczenia zmniejszyły się o 47,1%.

W dziale II w największym stopniu spadek zaznaczył się dla ubezpieczeń ochrony prawnej (grupa 17), ubezpieczeń różnych ryzyk finansowych (grupa 16) oraz ubezpieczeń choroby i wypadku (grupa 1 i 2) – w granicach 60-70%, w mniejszym stopniu dla ubezpieczeń szkód spowodowanych żywiołami i pozostałych szkód rzeczowych (grupa 8 i 9) o 54,0%, ubezpieczeń świadczenia pomocy o 39,8% oraz ubezpieczeń kredytu i gwarancji ubezpieczeniowych (grupa 14 i 15) o 38,3%. Natomiast dla ubezpieczeń komunikacyjnych odpowiedzialności cywilnej po wyłączeniu rezerwy na skapitalizowaną wartość rent (grupa 10) rezerwy zmniejszyły się jedynie o 3,3%. W stosunku do poprzedniego badania największa zmiana nastąpiła w grupie odpowiedzialności cywilnej ogólnej (grupa 13) gdzie po wyłączeniu rezerwy na skapitalizowaną wartość rent rezerwa zmniejszyła się z 18,2% na 27,9%.

Spadek wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wg nowych zasad wynika przede wszystkim z:

- uwzględniania wszystkich prognozowanych wpływów (m.in. przyszłych składek) i wypływów podczas trwania ubezpieczenia,
- wprowadzenia dyskontowania przepływów pieniężnych z ubezpieczeń majątkowo-osobowych (innych niż świadczenia w formie rent z działu II),
- stosowania przeważnie wyższych niż obecnie stóp procentowych do dyskontowania przepływów pieniężnych z ubezpieczeń na życie oraz świadczeń w formie rent z działu II,
- zmiany definicji „granicy umowy ubezpieczeniowej” dla potrzeb wyznaczania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w systemie Wypłacalność II (moment możliwej pierwszej zmiany przez zakład składki lub odszkodowania) w stosunku do granicy umowy wynikającej z kodeksu cywilnego (okres świadczonej ochrony ubezpieczeniowej),
- braku stosowania dolnego ograniczenia wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w wysokości gwarantowanej wartości wykupu.

Jedynie 4,8% rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto zostało obliczonych łącznie (tj. bez rozdzielania na najlepsze oszacowanie i margines ryzyka), przede wszystkim dla ubezpieczeń na życie opartych o indeksy lub z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym. Margines ryzyka wyniósł średnio 7,3% najlepszego oszacowania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, przy czym podobnie jak w poprzednim badaniu współczynnik ten dla ubezpieczeń na życie (6,1%) jest nieznacznie niższy niż dla ubezpieczeń majątkowo-osobowych (9,7%).

2.2.2 ZOBOWIĄZANIA INNE NIŻ REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE

Wartość zobowiązań, z uwzględnieniem zobowiązań podporządkowanych, sektora ubezpieczeń innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, wyznaczonych zgodnie z zasadami Wypłacalności II, w porównaniu do wartości tych zobowiązań ustalonych wg obecnych zasad na koniec 2013 r. wzrosła o 26,5% (tj. o 3,6 mld zł). Znacznie wyższy wzrost tych zobowiązań odnotowały zakłady ubezpieczeń działu I (wzrost o 62,0%, tj. o 3,5 mld zł), a w zakładach ubezpieczeń/reasekuracji działu II zobowiązania te zwiększyły się jedynie o 1,9% (tj. o 0,2 mld zł).

Porównując relację zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, wyznaczonych zgodnie z zasadami Wypłacalności II, do tych zobowiązań ustalonych wg obecnych zasad, w poprzednich badaniach, należy zauważyć spadek w zakładach ubezpieczeń działu II (o ok. 4%). Ogółem dla sektora ubezpieczeń zobowiązania te zwiększyły się o 5,8 p.p., przy czym wyższy wzrost odnotowano w badaniu QIS2013.

Tabela 5. Wartość zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji

Wyszczególnienie	Badanie ilościowe QIS2014 [tys. zł]	Dane statutowe wg stanu na 31.12.2013 [tys. zł]	Zmiana QIS2014/dane statutowe na 31.12.2013	Zmiana QIS2013/dane statutowe na 31.12.2012	Zmiana QIS2012/dane statutowe na 31.12.2011
Dział I	9 112 439	5 625 307	62,0%	84,2%	68,2%
Dział II	8 249 129	8 097 008	1,9%	-4,0%	-3,7%
Ogółem	17 361 568	13 722 314	26,5%	33,0%	27,2%

Największy wpływ na wzrost zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe miał wzrost rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego o 5,5 mld zł, tj. o 372,7%. Przyczyną tej zmiany jest wzrost wartości aktywów wyznaczonych zgodnie z zasadami systemu Wyłączalność II, przy równoczesnym istotnym spadku wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Należy wskazać, iż obniżenie (rozwiązanie) rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wg zasad Wyłączalność II powoduje wzrost wartości przychodów do opodatkowania, natomiast zgodnie z projektem założeń do ustawy o działalności ubezpieczeniowej, nie będzie to podstawą do obliczania przychodów do opodatkowania dla krajowych zakładów ubezpieczeń.

Zmiany wartości innych pozycji pozostałych zobowiązań nie miały znaczącego wpływu na ogólną wartość tych zobowiązań, np. zobowiązania z tytułu ubezpieczeń spadły o 0,60 mld zł (tj. o 22,2%), zobowiązania z tytułu reasekuracji zmniejszyły się o 0,27 mld zł (tj. o 16,8%), zaś zobowiązania z tytułu depozytów od reasekuratorów spadły o 0,18 mld zł (tj. o 9,7%).

2.3 ŚRODKI WŁASNE

Wartość dopuszczonych środków własnych, ustalonych zgodnie z zasadami Wyłączalność II, na pokrycie kapitałowego wymogu wyłączalności SCR była dla ogółu zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji wyższa o 105,4% niż wartość środków własnych ustalona zgodnie z obecnymi zasadami.

Tabela 6. Wartość dopuszczonych środków własnych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji

Wyszczególnienie	Badanie ilościowe QIS2014 [tys. zł]	Dane statutowe wg stanu na 31.12.2013 [tys. zł]	Zmiana QIS2014/dane statutowe na 31.12.2013	Zmiana QIS2013/dane statutowe na 31.12.2012	Zmiana QIS2012/dane statutowe na 31.12.2011
Dział I	27 660 035	11 766 740	135,1%	126,7%	142,0%
Dział II	30 234 323	16 415 965	84,2%	86,5%	98,6%
Ogółem	57 894 358	28 182 704	105,4%	104,0%	118,3%

Wzrost dopuszczonych środków własnych w badaniu QIS2014 jest zbliżony do zmiany dopuszczonych środków własnych w poprzednim badaniu QIS2013.

Ze środków własnych została wyjęta kwota 5,7 mld zł jako oczekiwana dywidenda przeznaczona do wypłaty. O taką kwotę różni się też nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami w stosunku do dopuszczonych środków własnych.

Dopuszczone środki własnej kategorii 1, tj. środki własne najwyższej jakości, stanowią 99,5% dopuszczonych środków własnych na pokrycie kapitałowego wymogu wyłączalności. Najważniejszymi pozycjami dopuszczonych środków własnych są:

- rezerwa uzgodnieniowa (82,6% dopuszczonych środków własnych), w ramach której zakłady ze sprawozdania statutowego wykazywały w zdecydowanej większości przypadków kapitał zapasowy (bez agio), kapitał z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały rezerwowe oraz niepodzielone zyski, a także różnice w wycenie aktywów i zobowiązań pomiędzy wyceną wg zasad Wyłączalność II a wyceną wg obecnych zasad,
- kapitał podstawowy (9,8% dopuszczonych środków własnych),
- nadwyżka ceny emisyjnej powyżej wartości nominalnej udziałów/akcji (agio) powiązana z kapitałem podstawowym (6,8% dopuszczonych środków własnych).

W pojedynczych zakładach, w ramach dopuszczonych środków własnych występowały także: zobowiązania podporządkowane, aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego

(przeniesione z kategorii 1 do kategorii 3 środków własnych), wkłady/składki członkowskie w TUW, dopłaty do składek w TUW czy nieopłacony kapitał podstawowy (2 ostatnie pozycje jako uzupełniające środki własne). Udział tych pozycji nie był znaczący w strukturze dopuszczonych środków własnych.

2.4 WYMOGI KAPITAŁOWE

Według reżimu Wyłączalność II wymóg kapitałowy jest równy wyższej z wartości kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) i minimalnego wymogu kapitałowego (MCR). Kapitałowy wymóg wypłacalności (SCR) zastąpi margines wypłacalności po wejściu w życie dyrektywy Wyłączalność II i będzie stanowił docelową miarę ryzyka dla zakładów ubezpieczeń/reasekuracji. Na kapitałowy wymóg wypłacalności składa się 8 modułów: ryzyko rynkowe, ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta (CDR), ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych, ryzyko w ubezpieczeniach na życie, ryzyko w ubezpieczeniach majątkowo-osobowych, ryzyko wartości niematerialnych i prawnych (WNIp), ryzyko operacyjne oraz korekta z tytułu zdolności do pokrywania strat przez rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe i podatki odroczone. Efektowi dywersyfikacji podlega pięć pierwszych modułów i wraz z ryzykiem wartości niematerialnych i prawnych (WNIp), które w Polsce odgrywa marginalną rolę, tworzą tzw. podstawowy wymóg wypłacalności (BSCR).

Wymóg MCR wyznacza minimalną wartość kapitałów na pokrycie ryzyka, które zakład musi posiadać prowadząc działalność ubezpieczeniową/reasekuracyjną. Interesy ubezpieczonych będą zagrożone w przypadku, gdy wartość kapitałów na pokrycie ryzyka spadnie poniżej wartości MCR. W przypadku zajścia takiego zdarzenia zakładowi ubezpieczeń/reasekuracji grozi odebranie licencji na prowadzenie działalności. Ponadto, dla minimalnego wymogu kapitałowego istnieje dodatkowo absolutny minimalny wymóg kapitałowy (AMCR), który wynika z przepisów dyrektywy Wyłączalność II i jest wyrażony kwotowo w walucie euro.

Zakłady ubezpieczeń miały dwie opcje wyboru metody obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności – przy użyciu standardowej formuły lub modelu wewnętrznego (pełnego lub częściowego) w przypadku, kiedy lepiej odzwierciedla on poziom ryzyka w zakładzie ubezpieczeń/reasekuracji. Z drugiej możliwości skorzystały trzy zakłady ubezpieczeń, wykorzystując częściowe modele wewnętrzne, w tym jeden z działu I. Dalsze analizy dotyczą wymogów kapitałowych wyliczonych wg formuły standardowej.

Tabela 7. Wymóg kapitałowy zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji

Wyszczególnienie	Badanie ilościowe QIS2014 [tys. zł]	Dane statutowe wg stanu na 31.12.2013 [tys. zł]	Zmiana QIS2014/dane statutowe na 31.12.2013	Zmiana QIS2013/dane statutowe na 31.12.2012	Zmiana QIS2012/dane statutowe na 31.12.2011
Dział I	8 059 065	3 980 303	102,5%	123,9%	133,4%
Dział II	13 040 657	3 914 013	233,2%	235,2%	225,0%
Ogółem	21 099 722	7 894 316	167,3%	179,1%	178,9%

Dla 9 zakładów ubezpieczeń minimalny wymóg kapitałowy (MCR) w wysokości AMCR jest wyższy od kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR), w tym dla 5 zakładów ubezpieczeń działu I i dla 4 zakładów ubezpieczeń działu II.

W porównaniu z obecnymi regulacjami dotyczącymi wypłacalności³ zakłady ubezpieczeń/reasekuracji w Polsce mają większe wymogi kapitałowe oszacowane zgodnie z regulacją Wyłączalność II o 167,3% w ujęciu sektorowym, przy czym wartość ta utrzymuje się na zbliżonym poziomie od dwóch lat. Jednak w porównaniu do lat poprzednich zaobserwować można spadek zmiany wysokości wymogów kapitałowych wg zasad Wyłączalność II w stosunku do wymogów kapitałowych wg obecnych zasad dla zakładów ubezpieczeń z działu I z 133,0% w 2012 r. do 102,5% wartości kapitałów obliczonych na podstawie dotychczasowych regulacji. Tymczasem w dziale II można zaobserwować tendencję odwrotną - z 225,0% w 2012 roku do 233,2% wartości kapitałów obliczonych na podstawie obecnych regulacji.

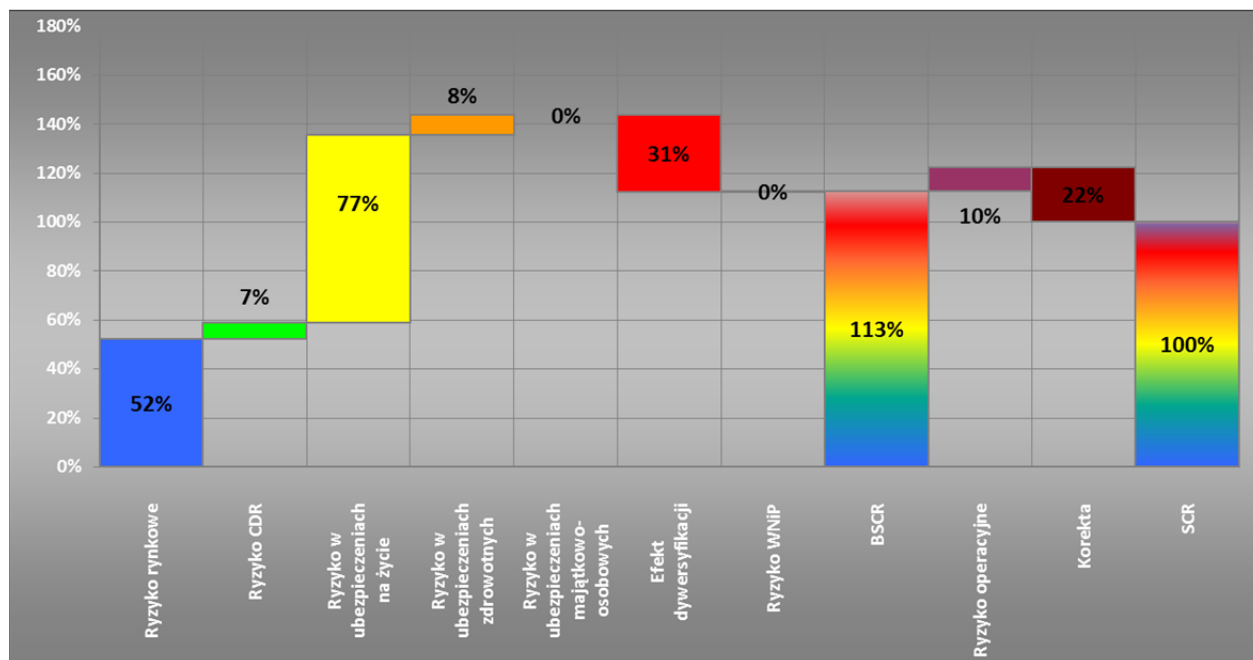
³ Wymóg kapitałowy zgodnie z obecnymi regulacjami to wyższa z wartości marginesu wypłacalności i kapitału gwarancyjnego.

Dział I:

Dla działu I największy wpływ na wielkość kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) wyznaczonego formułą standardową miały następujące rodzaje ryzyka⁴:

- ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie (76,7%), w tym ryzyko związane z rezygnacjami z umów (46,6%) oraz ryzyko śmiertelności (23,4%),
- ryzyko rynkowe (52,3%), w tym ryzyko cen akcji (27,2%) oraz ryzyko stopy procentowej (26,4%).

Wykres 1. Struktura wymogu SCR dla zakładów ubezpieczeń działu I⁵

W porównaniu do przeprowadzonego badania ilościowego QIS2013 wg danych na 31.12.2012 r. przez zakłady ubezpieczeń/reasekuracji struktura SCR wyznaczonego formułą standardową kształtuje się na podobnym poziomie. Różnice występują w następujących podmodułach:

- ryzyko rynkowe: wymóg kapitałowy dla ryzyka koncentracji aktywów znacznie zmalał w zakładach ubezpieczeń działu I (o 10,3 p.p. z poziomu 20,5% do 10,2% SCR w ujęciu całościowym); głównymi rodzajami ryzyka rynkowego pozostają nadal ryzyko cen akcji i ryzyko stopy procentowej,
- ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie: w porównaniu z badaniem QIS2013 udział wymogu SCR dla tego ryzyka zmienił się nieznacznie (wzrósł o 6,0 p.p. z poziomu 70,7% do 76,7%), w tym wymogi dla ryzyka niepełnosprawności – zachorowalności zwiększyły swój udział w całościowym SCR o 7,8 p.p. z poziomu 3,6% do 11,4% (przy jednoczesnym obniżeniu wymogu dla ryzyka niepełnosprawności – zachorowalności w module ryzyka w ubezpieczeniach zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie o 8,1 p.p. z poziomu 9,8% do 1,7%).

⁴ Ostateczna wartość wymogu SCR jest mniejsza niż suma wymogów kapitałowych dla poszczególnych rodzajów ryzyka ze względu na efekt dywersyfikacji pomiędzy rodzajami ryzyka oraz ze względu na korektę z tytułu zdolności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i odroczonej podatku do pokrywania strat. Efekt dywersyfikacji wynika z agregacji wymogów kapitałowych dla poszczególnych rodzajów ryzyka za pomocą macierzy zależności (korelacji), która odzwierciedla fakt, iż ryzyka nie materializują się jednocześnie.

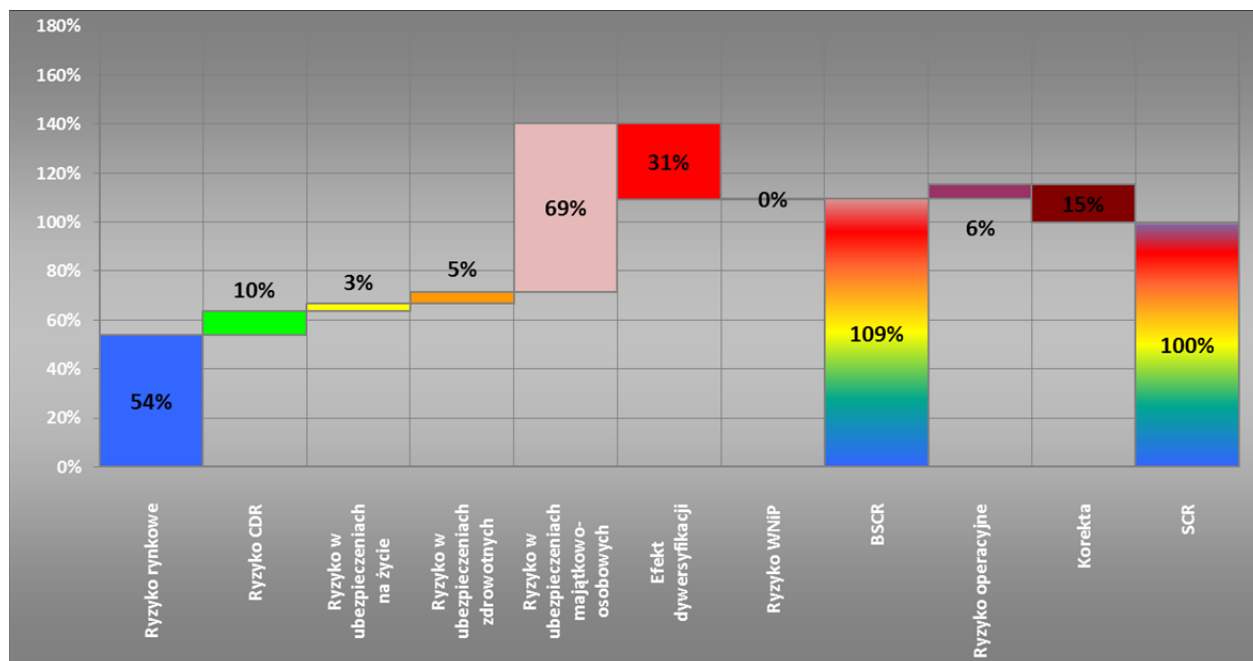
⁵ Ryzyko CDR – ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta, ryzyko WNiP – ryzyko wartości niematerialnych i prawnych, korekta – korekta z tytułu zdolności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i odroczonej podatku do pokrywania strat.

Dział II:

Dla działu II największy wpływ na wielkość kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) wyznaczonego formułą standardową, podobnie jak w badaniu QIS2013, miały następujące rodzaje ryzyka:

- ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach majątkowo-osobowych (69,0%), w tym ryzyko składki i rezerw (58,1%) oraz ryzyko katastroficzne (34,0%),
- ryzyko rynkowe (54,0%), w tym ryzyko cen akcji (39,6%).

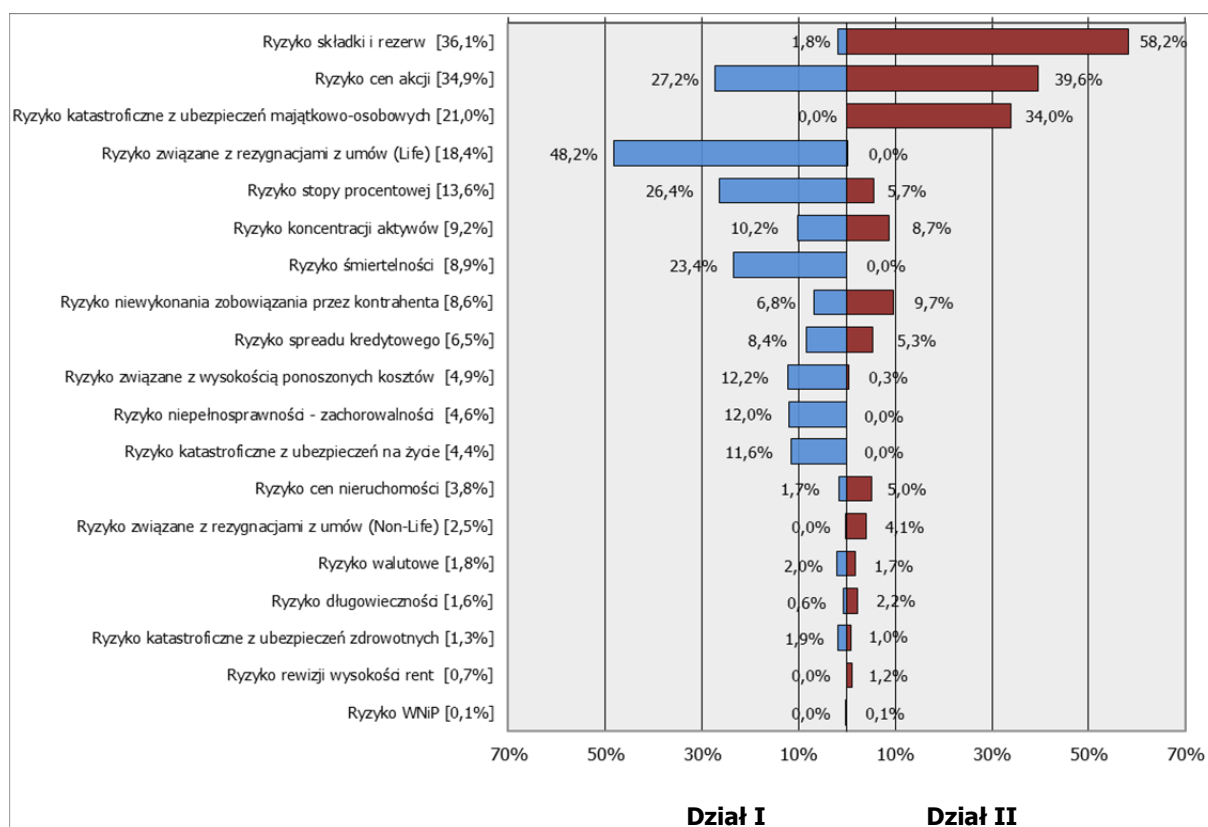
Wykres 2. Struktura wymogu SCR dla zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji działu II

W porównaniu do przeprowadzonego przez zakłady ubezpieczeń/reasekuracji badania ilościowego QIS2013 struktura SCR wyznaczonego formułą standardową kształtuje się na podobnym poziomie. Różnice występują w następujących podmodułach:

- ryzyko rynkowe: wymogi kapitałowe dla tego ryzyka zwiększyły swój udział w bieżącym roku o 7,4 p.p. z poziomu 46,6% do 54,0%, w tym wymogi dla ryzyka cen akcji zwiększyły swój udział w całościowym SCR o 5,2 p.p. z poziomu 34,4% do 39,6%,
- ryzyko w ubezpieczeniach majątkowo-osobowych: wymogi kapitałowe dla tego ryzyka nieznacznie zmniejszyły swój udział w bieżącym roku o 3,0 p.p. z poziomu 72,0% do 69,0%. Wymogi kapitałowe dla ryzyka katastroficznego zwiększyły swój udział w bieżącym roku o 10,1 p.p. z poziomu 23,9% do 34,0%, w tym wymogi dla ryzyka katastrof naturalnych zwiększyły swój udział w całościowym SCR o 10,3 p.p. z poziomu 19,9% do 30,2%.

Wykres 3. Stosunek wymogu SCR dla poszczególnych rodzajów ryzyka do całkowitego wymogu SCR (dla działu I, działu II oraz całego sektora)

*Struktura SCR dla całego sektora została podana przy nazwie rodzaju ryzyka.

Dla całego sektora ubezpieczeń największą część SCR stanowiły wymogi kapitałowe dla:

- ryzyka składki i rezerw wynoszący 36,1% SCR całego sektora, w tym 1,8% dla zakładów ubezpieczeń działu I i 58,2% dla zakładów ubezpieczeń/reasekuracji działu II,
- ryzyka cen akcji wynoszący 34,9% SCR całego sektora, w tym 27,2% dla zakładów ubezpieczeń działu I i 39,6% dla zakładów ubezpieczeń/reasekuracji działu II,
- ryzyka katastroficznego z ubezpieczeń majątkowo-osobowych wynoszący 21,0% SCR całego sektora, w tym 0,0% dla zakładów ubezpieczeń działu I i 34,0% dla zakładów ubezpieczeń/reasekuracji działu II,
- ryzyka związanego z rezygnacjami z umów (Life) wynoszący 18,4% SCR całego sektora, w tym 48,2% dla zakładów ubezpieczeń działu I i 0,0% dla zakładów ubezpieczeń/reasekuracji działu II,
- ryzyka stopy procentowej wynoszący 13,6% SCR całego sektora, w tym 26,4% dla zakładów ubezpieczeń działu I i 5,7% dla zakładów ubezpieczeń/reasekuracji działu II.

Zgodnie z zasadami wyznaczania formuły standardowej SCR, zakłady ubezpieczeń/reasekuracji mogą stosować dostosowanie/korektę z tytułu zdolności odroczonego podatku dochodowego do pokrywania strat w wysokości iloczynu skali podatkowej i sumy: wartości podstawowego kapitałowego wymogu wypłacalności (BSCR), SCR dla ryzyka operacyjnego (SCR_{Op}) i dostosowania/korekty z tytułu zdolności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do pokrywania strat (LAC_{TP}). Powyższą korektę można zastosować pod warunkiem, że jeśli zakład tworzyłby hipotetyczne aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, to prawdopodobnie dostępny będzie przyszły dochód podlegający opodatkowaniu, w związku z którym będzie można wykorzystać te aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego. W badaniu QIS2014 wartość dostosowania/korekty z tytułu zdolności odroczonego podatku dochodowego do pokrywania strat wyniosła 3,8 mld zł, co stanowiło 17,9% ostatecznej wartości SCR. Temat ten będzie przedmiotem dyskusji na spotkaniu z zakładami, podsumowującym badanie QIS2014.

W badaniu QIS2014 żaden zakład ubezpieczeń i zakład reasekuracji nie zastosował parametrów specyficznych (*Undertaking Specific Parameters* - USP) do wyznaczenia kapitałowego wymogu wypłacalności.

2.5 WYPŁACALNOŚĆ

Zgodnie z dyrektywą Wyłączalność II zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji powinny posiadać odpowiedniej jakości środki własne na pokrycie wymogów SCR i MCR.

Wskaźnik pokrycia wymogów kapitałowych (liczony jako stosunek sumy dopuszczonych środków własnych do sumy wymogów kapitałowych w poszczególnych zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji) dla sektora ubezpieczeń prawie trzykrotnie przekracza wymagany systemem Wyłączalność II poziom.

Tabela 8. Wskaźniki pokrycia wymogów kapitałowych wyznaczonych formułą standardową

Wyszczególnienie	Badanie ilościowe QIS2014	Zmiana QIS2014/dane statutowe na 31.12.2013	Badanie ilościowe QIS2013	Zmiana QIS2013/dane statutowe na 31.12.2012	Badanie ilościowe QIS2012	Zmiana QIS2012/dane statutowe na 31.12.2011
Dział I	343,2%	47,6 p.p.	349,7%	5,5 p.p.	323,9%	9,8 p.p.
Dział II	231,8%	-187,6 p.p.	251,5%	-200,1 p.p.	231,7%	-151,9 p.p.
Ogółem	274,4%	-82,6 p.p.	291,1%	-106,5 p.p.	270,5%	78,1 p.p.

Mimo spadku wskaźnika pokrycia wymogów kapitałowych, dla całego sektora ubezpieczeń wzrosła o 81,3% nadwyżka dopuszczonych środków własnych ponad wymóg kapitałowy, w porównaniu z nadwyżką wyznaczoną zgodnie z obecnie obowiązującymi zasadami⁶.

Tabela 9. Nadwyżka dopuszczonych środków własnych ponad wymóg kapitałowy wyznaczony formułą standardową

Wyszczególnienie	Badanie ilościowe QIS2014	Zmiana QIS2014/dane statutowe na 31.12.2013	Badanie ilościowe QIS2013	Zmiana QIS2013/dane statutowe na 31.12.2012	Badanie ilościowe QIS2012	Zmiana QIS2012/dane statutowe na 31.12.2011
Dział I	19 599 279	151,7%	22 050 812	127,8%	19 813 543	146,2%
Dział II	17 192 408	37,5%	19 815 299	44,2%	16 099 584	53,2%
Ogółem	36 791 687	81,3%	41 866 111	78,7%	35 913 127	93,5%

Zakłady ubezpieczeń/reasekuracji, które nie posiadały dopuszczonych środków własnych na pokrycie wymogu SCR lub nie posiadały dopuszczonych podstawowych środków własnych na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego (MCR), stanowiły 2,8% sektora ubezpieczeń mierzonego wartością aktywów.

Zakłady ubezpieczeń/reasekuracji mają jeszcze 1 rok, a 2 lata licząc od dnia bilansowego, na które wykonano badanie QIS2014, na zwiększenie dopuszczonych środków własnych lub zmianę profilu ryzyka, tak by spełniać wymóg posiadania dopuszczonych środków własnych na pokrycie SCR i MCR. Jednak, zgodnie z założeniami do ustawy implementującej art. 308b ust. 14 dyrektywy Wyłączalność II, organy nadzoru wymagają od zakładów, które 31 grudnia 2015 r. posiadałyby środki własne na pokrycie marginesu wypłacalności wyznaczone w oparciu o obecne regulacje, a nie posiadałyby dopuszczonych środków własnych na pokrycie SCR wg zasad Wyłączalność II, podjęcia działań skutkujących zwiększeniem środków własnych lub zmniejszeniem profilu ryzyka oraz przedstawiania kwartalnie sprawozdań z postępów dot. zapewnienia pokrycia wymogu kapitałowego SCR. Powyższe działania mają doprowadzić do tego, aby do 31 grudnia 2017 r. zakład spełniał wymóg posiadania dopuszczonych środków własnych na pokrycie wymogu SCR (jeśli zgodnie z kwartalnymi sprawozdaniami brak jest istotnych postępów, organ nadzoru wymaga od zakładu pokrycia wymogu kapitałowego SCR w ciągu 6 miesięcy od stwierdzenia niespełnienia wymogów). Nie istnieją żadne formalne wymogi dotyczące posiadania dopuszczonych środków własnych na pokrycie wymogów SCR i MCR w okresie przygotowawczym.

⁶ Nadwyżka została wyznaczona jako suma po zakładach ubezpieczeń/reasekuracji różnic środków własnych i wyższej z wartości marginesu wypłacalności i kapitału gwarancyjnego.

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Struktura wymogu SCR dla zakładów ubezpieczeń działu I.....	12
Wykres 2. Struktura wymogu SCR dla zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji działu II.....	13
Wykres 3. Stosunek wymogu SCR dla poszczególnych rodzajów ryzyka do całkowitego wymogu SCR (dla działu I, działu II oraz całego sektora).....	14

SPIS TABEL

Tabela 1. Spotkania z zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji po badaniu QIS2013	5
Tabela 2. Wartość aktywów zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji	7
Tabela 3. Wartość zobowiązań zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji	8
Tabela 4. Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji	8
Tabela 5. Wartość zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji	10
Tabela 6. Wartość dopuszczonych środków własnych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji	10
Tabela 7. Wymóg kapitałowy zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji	11
Tabela 8. Wskaźniki pokrycia wymogów kapitałowych wyznaczonych formułą standardową	15
Tabela 9. Nadwyżka dopuszczonych środków własnych ponad wymóg kapitałowy wyznaczony formułą standardową	15

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
Plac Powstańców Warszawy 1
00-030 Warszawa

tel. (+48 22) 262-50-00
fax (+48 22) 262-51-11 (95)
e-mail: knf@knf.gov.pl

www.knf.gov.pl